

2017-05-12

Antikvarisk medverkan

När Länsstyrelsen fattar beslut i tillståndsärenden enligt Kulturmiljölagen (1988:950) samt beslut enligt Förordning (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer, innehåller besluten ofta villkor om antikvarisk medverkan. Styrande för Länsstyrelsens tillståndsprövning är även Riksantikvarieämbetets föreskrifter om kyrkliga kulturminnen (KRFS 2012:2, KRFS 2013:4).

Den antikvariska expertens roll och uppdrag

Den antikvariska medverkan innebär att följa projekt kontinuerligt och dokumentera arbetet före, under och efter slutförandet. Vanligt förekommande uppgifter är att:

- Bistå dig som byggherre med antikvarisk rådgivning.
- Delta i byggmöten och besiktningar.
- Lämna detaljanvisningar, t ex bedöma kulör vid ommålning av en fasad.
- Dokumentera vad som kommer fram under arbetet gällande material, ytskikt och annat som är av byggnadshistorisk betydelse.
- Uppmärksamma avvikelser från beslutet och vid behov ta kontakt med Länsstyrelsen för samråd.
- Sammanställa en antikvarisk rapport efter slutfört arbete.

Val av antikvariskt sakkunnig och godkännande

Det är du som söker tillstånd eller bidragsmedel som ska utse vilken antikvariskt sakkunnig du vill ska följa arbetet. Valet av antikvariskt sakkunnig ska dock godkännas av Länsstyrelsen innan arbetet får påbörjas. Vissa mer komplicerade projekt kan kräva flera olika kompetenser/personer.

Antikvarier som utför uppdrag av denna typ kan man hitta via SPBA, som är en ideell förening för privatpraktiserande byggnadsantikvarier, <http://spba.se/>

Om den antikvariske experten inte tidigare har haft uppdrag i Södermanland ska CV samtidigt skickas in till Länsstyrelsen.

Du som byggherre ska se till att den antikvariskt sakkunnige får tillgång till Länsstyrelsens beslut med eventuella arbetshandlingar.

Första byggmöte

Ta kontakt med den antikvariska experten i god tid innan arbetena ska påbörjas. Minst en vecka innan ska den antikvariskt sakkunnige kallas till första byggmöte. Tänk på att antikvarien kan behöva dokumentera byggnaden innan något arbete utförts.

2017-05-12

Genomförande

Antikvarien ska medverka vid samtliga byggmöten. Vid byggmöten ska avstämning av det löpande arbetet ske mot villkoren i beslutet. Byggmötesprotokoll ska löpande skickas in till Länsstyrelsen.

Antikvarien bör alltid uppmärksamma fastighetsägaren på avvikelser från Länsstyrelsens beslut. Mindre avvikelser kan oftast godkännas av antikvarien, men större ändringar måste tas upp till diskussion med Länsstyrelsen. När arbetet är genomfört ska fastighetsägaren kalla antikvarisk expert och Länsstyrelsen till en antikvarisk slutbesiktning.

Rapport för kyrkliga kulturminnen

Länsstyrelsens beslut om tillstånd är ofta förenat med villkor om dokumentation. Villkoren anger vilka dokument som ska tas fram och vad de ska innehålla. Den antikvariska experten, eller annan anlitad kompetens som t.ex. konservator, ska efter slutfört arbete ta fram en rapport som redovisar hur arbetet har utförts. Vad rapporten ska innehålla framgår av Länsstyrelsens PM "Checklista för antikvarisk rapport".

Rapporten ska skickas i ett pappersexemplar och en pdf till Länsstyrelsen, som vidarebefordrar till berörda institutioner, Riksantikvarieämbetet, Sörmlands museum och Strängnäs stift. Rapporten ska skickas till Länsstyrelsen **senast sex månader** efter arbetets färdigställande. Två grundvarianter på rapporter finns, en normal och en förenklad.

Rapport för byggnadsminnen och bidragsärenden

Länsstyrelsens beslut om tillstånd är ofta förenat med villkor om dokumentation. Villkoren anger vilka dokument som ska tas fram och vad de ska innehålla. Den antikvariska experten, eller annan anlitad kompetens som t.ex. konservator, ska efter slutfört arbete ta fram en rapport som redovisar hur arbetet har utförts. Vad rapporten ska innehålla framgår av Länsstyrelsens PM "Checklista för antikvarisk rapport".

Rapporten ska skickas till beställaren, Länsstyrelsen, Antikvarisk-topografiska arkivet och andra berörda institutioner. Två pappersexemplar samt en pdf ska skickas till Länsstyrelsen. Rapporten ska skickas till Länsstyrelsen **senast sex månader** efter arbetets färdigställande. Två grundvarianter på rapporter finns, en normal och en förenklad.

Kostnader och avtal

Det är fastighetsägaren som står för kostnaden för antikvarisk medverkan och dokumentation. Ett särskilt avtal bör därför finnas mellan fastighetsägaren och antikvarisk expert.

För byggnadsminnen och byggnadsvårdsbidragsärenden kan kostnaden för antikvarisk medverkan och dokumentation helt eller delvis täckas av bidrag, som söks hos Länsstyrelsen. För kyrkor kan kostnaden helt eller delvis täckas av kyrkoantikvarisk ersättning och kyrkobyggnadsbidrag, som söks hos Strängnäs stift.

2017-05-12

Vem kan anlitas som antikvarisk expert?

Grundläggande krav är att experten har lämplig utbildning och praktisk erfarenhet. En antikvarisk expert ska självständigt kunna tolka, analysera och värdera samt redogöra för hur kulturhistoriska värden påverkas vid ändringar av byggnadsverk, kyrkogårdar eller parkanläggningar. Antikvarien ska ha ingående kunskaper om kulturmiljölagen och god kännedom om de övriga lagar och regelverk som är av betydelse för arbetets genomförande.

Relevant utbildning för en antikvariskt sakkunnig är till exempel byggnadsantikvarisk högskoleutbildning eller arkitekt-/ingenjörutbildning som byggts på med kunskaper om restaurering eller motsvarande erfarenhet. I vissa fall fordras trädgårdshistorisk kompetens, konservatorsutbildning eller annan specialistkompetens. Tidigare erfarenhet av antikvarisk medverkan är ett krav.

Då sakkunniges antikvariska bedömningar bör vara självständiga i förhållande till arbetsföretaget rekommenderar Länsstyrelsen att skilda antikvariska sakkunniga engageras för projekteringsarbeten respektive medverkan vid åtgärdernas genomförande.

Den antikvariskt sakkunnige ska ha ingående kunskaper om kulturmiljölagen, där särskild vikt läggs vid kunskaper om kapitel 3 och 4 samt god kännedom om de övriga lagar och regelverk som är tillämpliga vid ändringar av byggnadsverk, kyrkogård eller parkanläggning.

Om det uppstår oklarheter vilken kompetens som krävs vid antikvarisk medverkan, kontakta Länsstyrelsen.

Mer om antikvarisk medverkan finns att läsa i Riksantikvarieämbetets *Vägledning Antikvarisk medverkan. Vägledning avseende antikvarisk medverkan vid tillämpningen av 3 kap. 14§ och 4 kap. 3, 9 och 13 §§ kulturmiljölagen (1988:950) samt 2, 5 och 16 §§ förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer.*
Se www.raa.se